

Een wijk met een geheugen

Daar zaten we dan met zijn eenentwintigen in Odeon, elf beroepskrachten en tien bewoners. De Centrumraad had de bewoners van Het Oude Westen uitgenodigd op 21 april naar Odeon te komen om hen te kunnen informeren over de gemeentelijke plannen met de wijk. De basis voor die plannen werd al in 2008 gelegd in de beleidsvisie Oude Westen 'Binden en verleiden'.

Het was de bedoeling om nu een stap verder te zetten en de gemeentelijke voornemens wat concreter in te vullen. Die invul-oefening wordt 'ruimtelijk kader' genoemd. Gemeentelijke deskundigen gaven die avond een toelichting bij het (deel)gemeentelijk beleid en ze informeerden ons over het parkeren, het wonen en de cultuurhistorie in Het Oude Westen. De Buurtkrant was er ook en doet verslag van het parkeren en de cultuurhistorie.

800 plekken

Wist u bijvoorbeeld dat onze wijk 13 parkeergarages telt met 678 parkeergarageplekken en dat voor 150 plekken geen abonnees te vinden zijn? Het gemeentebestuur wil daar graag wat aan veranderen, al was het maar omdat het 800 van de 2100 straatparkeerplaatsen wil opheffen.

De ruimte die dan vrijkomt kan worden benut voor meer groen, bredere stoepen en speelplaatsen. Daar knapt de wijk van op, maar het risico is allesbehalve denkbeeldig dat de autobezitter daarvan afknapt. Met minder parkeerplaatsen op straat zullen meer voertuigen in een parkeergarage moeten overnachten. En vooralsnog is dat tweeënhalve keer zo duur.

Door wijziging van de tarieven een strenger toewijzingsbeleid en het bevorderen van dubbelgebruik wil de gemeente de parkeergarages intensiever benutten, zodat deze ook aan 300 straatparkeerders onderdak kunnen bieden. Voor 500 straatparkeerders moet capaciteit worden bijgebouwd. De gemeente wil daarvoor aanhaken bij de nieuwbouwplannen van Woonstad.

Voorzover bekend heeft Woonstad helemaal geen nieuwbouwplannen, dus het is ons een raadsel waar die nieuwe parkeergarages moeten komen. Het Oude Westen heeft nauwelijks plek voor nieuwbouw, tenzij je bereid bent om een dure ondergrondse voorziening te realiseren of een hele zwik huizen te slopen. In dat licht is het plan om 800 straatparkeerplaatsen op te heffen misschien toch een beetje te hoog gegrepen.

Cultuurhistorie

Diezelfde avond werd nog eens duidelijk dat we in een heel leuke wijk wonen die ook in historisch opzicht veel te bieden heeft. Wist u bijvoorbeeld dat Evelien van Es in opdracht van het gemeentelijk Bureau Monumenten de geschiedenis van Het Oude Westen heeft onderzocht en beschreven. U vindt

de 'Cultuurhistorische verkenning Oude Westen' op de website van de Sint-Mariastraat: www.sint-mariastraat.nl

In de cultuurhistorische verkenning wordt de ontstaansgeschiedenis van de wijk geschetst. Het Oude Westen is in de eerste plaats een negentiende-eeuwse stadswijk. Toen tussen beide wereldoorlogen de eerste huizen werden vervangen door nieuwe, zagen de gevels er weliswaar anders uit, maar de nieuwe huizen lieten zich zo gemakkelijk in de bestaande structuur voegen, dat het negentiende-eeuwse karakter van de wijk behouden bleef. Het Oude Westen is ook een typische stadsvernieuwingswijk en een proeftuin voor experimenten in de woningbouw in de jaren zeventig en tachtig van de twintigste eeuw.

De cultuurhistorische verkenning is heel positief over Het Oude Westen, vooral over de geslaagde combinatie van huizen uit drie verschillende perioden. De Buurtkrant is positief over de cultuurhistorische verkenning, omdat daarin ferm wordt gewaarschuwd tegen al te drieste ingrepen in de wijk. Het is 'een wijk met een geheugen', en daar moet je 'behoedzaam' mee omgaan. In de stadsvernieuwingsperiode

is al veel gesloopt en daar kun je niet ongestraft mee doorgaan. De Buurtkrant is blij met zulke duidelijke uitspraken, maar we hebben ook enkele kritische punten.

Het gaat hier om een cultuurhistorische verkenning, maar zodra de conclusies worden getrokken wordt vergeten dat het hier om mensen gaat en niet om stenen. Odeon is daarvan het duidelijkste voorbeeld. Volgens de tekst is het gebouw 'cultuurhistorisch van belang' en 'het belangrijkste wijkcentrum', maar op de plattegrond die de belangrijke gebouwen noemt (blz. 9), komt Odeon niet eens voor. Het zou zijn waarde verloren hebben door de verbouwingen in de jaren zeventig en tachtig. Dat argument doet niets af aan het feit dat de cultuurhistorische waarde van Odeon boven elke twijfel verheven is. Het complex hoort dus gewoon thuis op die plattegrond.

De verkenning besteedt gelukkig ruime aandacht aan de stadsvernieuwing, maar de waardering betreft vooral de nieuwbouw uit die periode. De gerenoveerde huizen worden vooral gewaardeerd omdat hun gevels ongeveer honderd jaar oud zijn en nog grotendeels in de oorspronkelijk staat verkeren. Die vlieger gaat natuurlijk

© Jan van den Noort
Rotterdam 2010
www.jvdm.nl

niet op voor het gedeelte achter die gevels. Daar werd een enorme opgaaf gerealiseerd, met belangrijke gevolgen voor de wooncultuur. Ook dat is cultuurhistorie, maar die kant van de stadsvernieuwing bleef in de verkenning jammer genoeg goeddeels buiten beeld.

In de stadsvernieuwing is veel aandacht besteed aan de binnenterreinen en de pleinen. Maar in de verkenning blijven de binnenterreinen buiten beschouwing en zijn de pleinen niet veel meer dan schakels in een dwarsverbinding door de wijk. Volgens de verkenning raakte de wijk in de stadsvernieuwingsperiode naar binnen gekeerd. Die gedachte wordt nauwelijks onderbouwd, maar planmakers komen er steeds weer mee aanzetten als ze een opstapje nodig hebben voor hun oplossing: doorbraken via het Wijkpark en bij de HBS aan de 's-Gravendijkwal. We kunnen daar niet zoveel mee. Wij voelen ons namelijk niet zo naar binnen gekeerd.